

To in ono.

Naše slike. Na str. 280. podajamo za majnik podobno Materje Božje. Posneta je po oltarni podobi slavnega italijanskega slikarja Bellinija. Bellini je bil rojen okoli l. 1428. in je povzdignil benečansko slikarsko šolo do visoke popolnosti. Na njegov razvoj sta najbolj vplivala Vivarini v Benetkah in Mantegna v Padovi. Od prvega se je naučil krepke karakteristike in plastike oblik, od drugega pa ljubeznivosti in nežnosti. Oboje se vidi na naši sliki. Njegovih velikih slik v vojvodski palači sicer ni več, ostalo pa je od njega mnogo krasnih oltarnih podob. Kako ljubezniva je bl. Devica z Jezuščkom! Angelčka pa svirata spodaj veselo pesem večne rajске pomladi. — „Gozdni tat“ (str. 312., 313.) je v hudi zimi nalomil nekaj vej, da zakuri doma sebi in svoji družini. Ej, hudo je, hudo, če malim otročičem drhté udje od mraza, in če so okna preprežena z ledenimi rožami! Ognjišče je mrzlo, soba pusta, žena vzdihuje, otroci jokajo. Oče ne more gledati te bede. Vun gre v gozd, da prinese nekaj vej. Kaj pa je malo vej? Grajščinski gozd je poln krasnega drevja. Kaj škodi, če naseka nekaj suhih vej? ... A logar ga zasači. Tira ga pred sodnika: Glejte gozdnega tatu! Mrko gleda nesrečnež. Kaj bo? ... Upajmo, da ga ne sodijo prehudo! ... — Buri (str. 320.) znajo delati Angležem preglavico. Malo jih je, pa so pogumni in zviti. Tam za gričem se bliža angleški vlak, poln vojakov, smodnika in bojnega orožja. Hitro so Buri na tiru, urno vzdignejo nekaj pragov in jih položé po strani. Nekaj minut še ... Vlak bo pridrdral in skočil s tira. Z gorovja pa se vsujejo nanj žvižgajoče kroglice iz burskih pušk ...

V Ljubljani se je naštelo 36.547 prebivalcev, med katerimi je 2592 vojakov. Moških je 18.013 (z vojaki vred), ženskih 18.534. Občevalni jezik so Ljubljanci naznanili tako: slovenski 29.737, nemški 5418, češki 208, italijanski 150, hrvaški 63, poljski 20, rusinski 2, madjarski 1, rumunski 1. Brati in pisati zna 28.575 oseb, samo brati zna 1316, niti brati niti pisati ne zna 6656 oseb. Hiš so našteali v Ljubljani 1596. Po veri je 36.159 rimskokatoliških, 236 protestantov, 95 židov, 34 pravoslavni, 12 grških unijatov, 8 oseb brez veroizpovedanja, 1 anglikanec, 1 „stari“ katoličan in 1 armenski unijat.

Proslava zaslužnih mož. Češko literarno društvo „Vlast“ je začelo prirejati slavnostne in zabavne večere, posvečene spominu zaslužnih mož češkega naroda. Dne 6. prosinca je priredilo proslavo Karola Vinařického. Ta odlični duhovnik je posebno mnogo storil kot vzgojitelj in učitelj teoretično in praktično. Kot pesnik je odličen bolj po prevodih, nego po izvornih pesmih. Pisal je tudi arheološke in jezikoslovne razprave. S takimi pre-

davanji hoče društvo „Vlast“ zbuditi zanimanje za domačo zgodovino, in vzgojiti kritičnega duha v občinstvu.

Krščanska akademija v Pragi. Petindvajsetletnico svojega obstanka je praznovala pred kratkim „Krešćanská Akademie“ v Pragi. Ustanovljena je bila l. 1875. Največ zaslug za njeno ustanovitev ima dr. M. Karlach, prvi predsednik „Sv. Václavské založny“. Akademija ima štiri oddelke: umetniški, znanstveni, glasbeni in arheološki oddelek. Glasilo znanstvenega oddelka je „Časopis katolíchého duchovenstva“, glasilo glasbenega oddelka je „Cyrill“, umetniškega pa „Method“ in „Christliche Akademie“. Velike zasluge ima „Krešćanská Akademie“ za reformo cerkvene umetnosti. Njen paramentni zavod je eden najlepših, kar jih je na svetu. Sedanji predsednik ji je prelat Krásl.

Za nagrobni spomenik Václava Kosmáka, slavnega pisatelja in domoljuba moravskega, so nabrali njegovi častilci 2300 K. Kosmák je pokopan na brnskem pokopališču.

A. K. Šeller. Dne 21. listopada prošlega leta je umrl v Peterburgu znameniti pisatelj ruski A. K. Šeller, ki je v slovstvu znan bolj po imenu Mihajlov. Rojen l. 1838. je po končanih srednjih šolah vstopil na peterburško univerzo, katere pa ni dokončal, ker je l. 1851. prenehala za nekaj časa. L. 1863. je nastopil kot slovstvenik, najprej kot pesnik, potem pa z večjimi romani. Roman „Gnilyja bolota“ mu je pridobil ime, velik uspeh je imela tudi „Žizn Ščukova“. Oba romana sta izšla v listu „Sovremenniku“, katerega pa je l. 1866. vlada ustavila. Ustanovili so zato list „Dělo“, kateremu je bil Šeller glavni sodnik in je v njem objavil celo vrsto romanov, ki so zaradi svoje svobodomiselné tendence imeli velik vpliv na javnost. Med njimi imenujemo sledeče: „Gospoda Obnoskovy“, „V razbrodi“, „Lěs rubjat — ščepki letjat“. Pozneje je spisal znanstveno - publicistične razprave: „Associaii vo Francii“, „Obrazovanje v Evropě i Amerikě“, „Proletarijat vo Francii“ in mnogo krajših spisov.

Slovanski časnikarji so imeli svoj tretji sestanek dne 8. mal. travna t. l. v Dubrovniku. Med sklepi sta najvažnejša ta dva: Osnuje se naj splošno društvo slovanskih časnikarjev za njih brambo in gmotno pomoč, in ustanovi se naj za uredništva dnevnihi časopisov dopisovalnica, ki bi točno in nepristransko poročala o slovanskih zadevah.

Katoliški misijoni. Nikjer se lepše ne kaže bratovska ljubezen človeštva, kakor pri skrbi katoličanov za misijone med ubogimi pagani. Seveda se trud misijonarjev ne da izraziti s številkami, a vsaj približno se dajo določiti vsote, ki so jih katoličani zbrali in izdali za razširjanje krščanstva. Na shodu

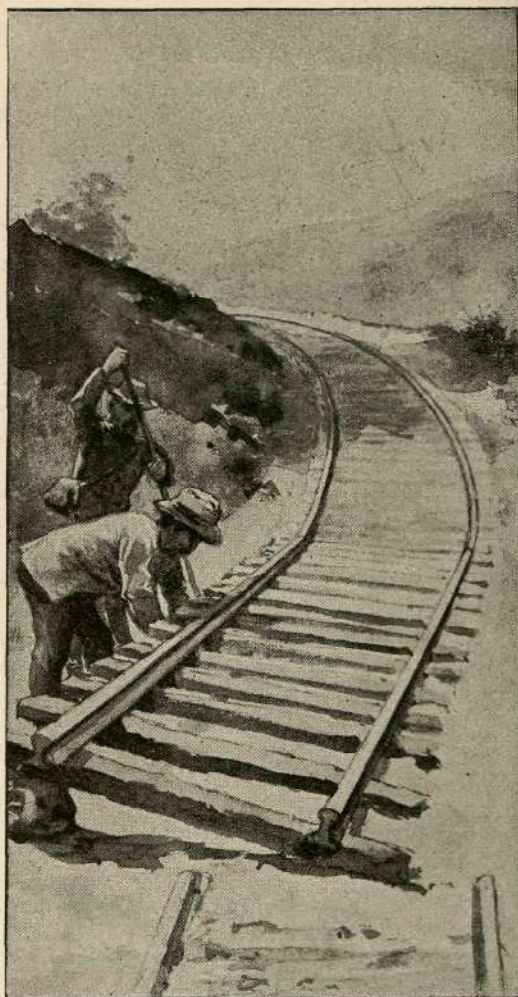
katoliških učenjakov je trdil dr. Baumgarten, da so katoličani v 19. stoletju darovali za misijone sledeče vsote: Društvo za razširjenje svete vere 275 milijonov, društvo sv. Bonifacija 36 milijonov, društvo sv. Detinstva Jezusovega 87 milijonov mark. Veliko so izdali papeži in propaganda. Njih darovane žrtve se cenijo na 100 milijonov mark.

Doktorat tehničnih znanosti. Tehnikom se je izpolnila dolgoletna želja, da bo tudi njim mogoče doseči doktorski naslov, kakor slušateljem drugih znanosti na vseučilišču. Tehniki, ki dovrše svoje nauke od šolskega leta 1901/02 dalje, bodo mogli polagati „rigorozne“ izpite in po končanih naukih doseči naslov „doktorja tehničnih znanosti“.

Slikar Jožef Plank je umrl dne 13. prosinca t. l. Rojen je bil l. 1815. v Hallu na Tirolskem. Pri vojakih so spoznali njegovo slikarsko nadarjenost, ko je barval — tarče za strelce. Dobrotniki so ga poslali v Monakovo, kjer ga je poučeval slavnj Cornelius. Pod njegovim vodstvom se je posvetil nabožnemu slikarstvu v smislu „nazareške“ šole. V Ljubljani imamo od njega križev pot in več lepih podob v stolnici in oltarno sliko v „Marijanišču“. Njegova najboljša slika je velika oltarna podoba v benediktinskem samostanu Fiecht na Tirolskem.

Zrakoplovstvo. Po zemlji nas vozijo železnice, po morju jadramo z ladjami — zakaj ne bi mogli letati tudi po zraku, kakor ptice? To vprašanje je vedno mikalo človeškega duha. V novejšem času je največ pozornosti zbudil pruski generallajtenant grof Zeppelin, ki je sestavil nov zrakoplov, ki bi se dal voditi po zraku, kakor se dá ladja krmariti po vodi. Pa zrakoplov je vedno odvisen od vetra, ki ga nosi s seboj, in v tem je največja težkoča. Zadnji poskusi se Zeppelinu niso popolnoma posrečili, vendar upa, da izpopolni svojo iznajdbo, ko dobi denarnih sredstev. Ta zrakoplov bi v mirnem zraku preplaval 42 km na uro. Iz Berolina v London bi prišel v 22 urah, iz Londona v New-York v 5½ dneva. Čez Afriko bi preletel od Zanzibara v Kamerun v mirnem zraku v treh dneh, pri nasprotnem vetru v šestih dneh, če bi mu ugoden veter pomagal, pa v poldrugem dnevu. — Iz Rusije se pa poroča, da je ruski zdravnik Danilevski v Harkovu iznašel nov zrakoplov, ki je jako enostaven in ne predrag. Napolni se v eni uri, štiri možje ga vodijo. V zraku se vzdrži osem dni in se lahko spusti z vršine na katerikoli kraj. Danilevski je deset let poizkušal svoj zrakoplov, predno je stopil z njim pred javnost. — Nedavno pa je hrvaški trgovec Srečko Turina na Reki dobil pravico izključne lastnine za iznajdbo novega zrakoplova, ki se da krmilati.

Ponarejeni dragi kameni. Sedaj ponarejajo že vse vrste dragih kamenov. Za to rabijo najčistejše steklo, katero mora biti narejeno iz popol-

Buri pred angleškim vlakom.

noma čistega kremena, ali še bolje, kar iz kamene strele, ker se v kremenu dobé pogostokrat tanke železne žilice. Če se to steklo umetno zbrusi, se zdi kakor diamant. Barvene drage kamene delajo tako, da čisto steklo zdrobé v prah, ga zmešajo z barvilom, zopet raztopé, trideset ur raztopljenjo hranijo v vročini in potem ohladé ter zbrusijo. Za rumeni topas rabijo klorovokislo srebro, za zeleni smaragd bakrov oksid, za modri safir bakrov oksid s kobaltovim oksidom, za višnjevi ametist kobaltov in železni oksid, za rdeči rubin klorovo zlato. Ta barvila imajo veliko moč; en del klorovega zlata zadoščuje, da se pobarva 10.000 delov stekla. Taki ponarejeni kameni so popolnoma podobni pravim draguljem, in le zelo spreten strokovnjak jih more ločiti. Ta prevara pa ni stalna, ker ponarejeni kamen se kmalu obrabi, in njegov blesk zatemni.